

Procedury reagowania w sytuacjach kryzysowych w Liceum Ogólnokształcącym w Kamienicy Polskiej.

Sytuacja kryzysowa jest to zbieg zdarzeń, okoliczności i zachowań, które zakłócają/utrudniają normalny tryb funkcjonowania społeczności, jednostki. Zdarzenia te występują nagle i nieoczekiwanie.

Skuteczność działania w kryzysie zależy od klarownego podziału obowiązków między pracownikami szkoły. W związku z tym szkoła powołuje Szkolny Zespół Zarządzania Kryzysowego. Za kontakty z mediami jest odpowiedzialny dyrektor szkoły.

W skład Szkolnego Zespołu Zarządzania Kryzysowego wchodzi:

1. Dyrektor/ wicedyrektor szkoły:

- zatwierdza procedury,
- określa zadania poszczególnych osób w sytuacji kryzysowej,
- monitoruje przygotowanie szkoły do sytuacji kryzysowej.
- kontaktuje się z sąsiednimi szkołami w sprawie ew. wsparcia w opiece nad uczniami;

2. Koordynator do spraw bezpieczeństwa:

- współpracuje z dyrektorem w sytuacji kryzysu,
- koordynuje działania interwencyjne wraz z dyrektorem.

3. Wychowawca/nauczyciel zaangażowany bezpośrednio w sytuację kryzysową:

- powiadamia uczniów w klasie i podejmuje działania zabezpieczające stan emocjonalny uczniów,
- niezwłocznie identyfikuje uczniów potrzebujących porady, pomocy i zawiadamia o tym psychologa, pedagoga lub specjalistę wspierającego szkołę;
- eskortuje uczniów szczególnie pobudzonych, roztrzęsionych do miejsca udzielania pomocy;
- monitoruje stan uczniów w okresie późniejszym;
- towarzyszy uczniom rannym, chorym;
- angażuje zespół klasowy w konstruktywne lub pożądane formy aktywności (w zależności od rodzaju zdarzenia);
- zmniejsza dolegliwość skutków, w okresie po zdarzeniu;
 - przekazuje lekarzom kluczowe informacje o sytuacji, poszkodowanych;

4. Pedagog / psycholog:

- koordynuje działania związane z pomocą psychologiczną, w tym zgłasza zapotrzebowanie wsparcia w tym zakresie;
- pozostaje w stałym kontakcie z wychowawcami;
- prowadzi ewidencję uczniów, którym należy udzielać pomocy;
- informuje rodziców / opiekunów prawnych o konieczności udzielania pomocy i zachęca do kontynuowania stosownych form pomocy poza szkołą;
- pomaga rodzicom w zrozumieniu podstawowych, typowych reakcji ich dzieci na zdarzenie kryzysowe;
- pomaga pozostałemu personelowi szkoły w radzeniu sobie z własnymi reakcjami na zdarzenie kryzysowe;

6. Sekretariat szkoły:

- kieruje wszelkie telefony, zapytania do osoby/instytucji wyznaczonej do kontaktów z mediami;

- zawiadamia członków Szkolnego Zespołu Kryzysowego o miejscach, terminach spotkań;
- kieruje służbami interwenującymi do miejsca incydentu, udziela informacji o topografii budynku, specyficznych cechach sytuacji.

ZADANIA ZESPOŁÓW KRYZYSOWYCH

- Opracowanie i upowszechnianie na terenie szkoły procedur postępowania w sytuacjach kryzysowych.
- Określenie zadań dla poszczególnych członków zespołu podejmujących interwencję w placówce i środowisku.
- Stworzenie szczegółowej bazy danych o instytucjach wspierających szkołę/placówkę w sytuacji kryzysowej (nazwa, adres, telefon instytucji).
- Podejmowanie działań interwencyjnych i mediacyjnych w sytuacjach kryzysowych.
- Opracowanie i koordynacja realizacji planu naprawczego podjętego w związku z zaistniałą sytuacją.
- Dokumentowanie prowadzonych działań.

Ogólna procedura interwencyjna na wypadek zdarzeń kryzysowych w szkole.

Celem procedury jest uporządkowanie działań i sprawdzenie, czy wszystkie niezbędne czynności zostały wykonane.

1. OSZACUJ ZDARZENIE

- ustal i potwierdź rodzaj zdarzenia;
- pozyskaj kluczowe informacje (co się stało, kto był zaangażowany, kto był świadkiem, jak zdarzenie się zaczęło);

2. WEZWIJ POMOC – jeśli to zasadne:

- policja (997, 112), straż pożarna (998, 112), pogotowie ratunkowe (999, 112),
- rozpocznij realizację szkolnych procedur postępowania w sytuacji kryzysowej (w zależności od rodzaju zdarzenia);
- zorganizuj spotkanie (może być wirtualne) Szkolnego Zespołu Kryzysowego;
- w uzasadnionych sytuacjach - wezwij placówkę wsparcia (PPP-P, PCPR- Zespół Interwencji kryzysowej)

3. CHROŃ, ZAWIADAMIAJ

- zawiadom przez ogłoszenie (lub w inny dostępny sposób) personel szkoły;
- chroń (odizoluj) wszystkich, którzy byli narażeni na niebezpieczeństwo;
- podejmij działania zapobiegające dezinformacji, chaosowi;

4. ZABEZPIECZ BUDYNEK, TEREN I KIERUJ

(w zależności od rodzaju zdarzenia)

- upewnij się, że wszyscy pozostali uczniowie (personel) są bezpieczni;
- bądź w kontakcie z personelem szkoły, aby monitorować sytuację;
- łagodnie kieruj uczestnikami zdarzeń;

5. USTABILIZUJ SYTUACJĘ, CZEKAJ NA SŁUŻBY INTERWENUJĄCE

- zapewnij udzielanie pierwszej pomocy przedmedycznej rannym (zapewniając bezpieczeństwo uczestnikom);
- zbierz świadków, poszkodowanych w zdarzeniu jeśli to możliwe;
- zabezpiecz miejsce zdarzeń, ślady

- zbierz kluczowe informacje niezbędne do dalszych działań;
- idź do miejsca, z którego można zarządzać akcją i czekaj na wezwaną służbę;
- sprawdź obecność uczniów i personelu;
- zawiadom rodziców/opiekunów prawnych;

7. WSPÓŁPRACUJ Z POLICJĄ LUB ODPOWIEDNIMI SŁUŻBAMI W ROZWIĄZANIU PROBLEMU

- pozostań w miejscu zarządzania, wspieraj służby interweniujące;
- dostarczaj informacji, w tym specyficznych, dotyczących zdarzenia, szkoły;
- kieruj współpracą personelu ze służbami;

8. ZESPÓŁ: MONITORING, WSPÓŁPRACA ZESPOŁU KRYZYSOWEGO WRAZ Z INNYMI ZESPOŁAMI

- bieżące informowanie rodziców/opiekunów prawnych,
- powiadamianie organu nadzoru o niepokojących faktach (w razie ich pojawienia),
- zgłoszenie po pomoc do instytucji wsparcia specjalistycznego, jeśli sytuacja wymaga interwencji psychologicznej lub innej specjalistycznej,
- zaplanowanie wznowienia rutynowych działań szkoły - wskazane ustalenie planu przy współpracy całego Zespołu Kryzysowego

Szczegółowe procedury postępowania w sytuacjach kryzysowych

- I. Postępowanie gdy nauczyciel znajdzie na terenie szkoły narkotyki lub substancję przypominającą go wyglądem.**
 1. Nauczyciel, zachowując środki ostrożności, zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu Policji.
 2. Nauczyciel próbuje (o ile jest to możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić, do kogo znaleziona substancja należy.
 3. Nauczyciel powiadamia o zdarzeniu Dyrektora szkoły.
 4. Dyrektor szkoły wzywa Policję.
 5. Po przyjeździe Policji Dyrektor szkoły niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i informacje dotyczące zdarzenia.

- II. Postępowanie w sytuacji, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie narkotyki.**
 1. Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawca, pedagog/psycholog, dyrektor) ma prawo zażądać, żeby uczeń przekazał mu substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz własnej kieszeni. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczki ucznia (jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla Policji).
 2. O swoich spostrzeżeniach powiadamia Dyrektora szkoły.
 3. O zaistniałym zdarzeniu powiadamia rodziców/prawnych opiekunów ucznia i wzywa ich do natychmiastowego przybycia do szkoły.
 4. W przypadku, gdy uczeń na prośbę nauczyciela nie chce przekazać substancji ani okazać zawartości teczki, szkoła wzywa patrol policyjny, który przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znalezioną substancję i zabiera ją do

ekspertyzy (jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, nauczyciel, po jej odpowiednim zabezpieczeniu, zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją policji).

5. Zgodnie z przepisami ustawy o narkomanii – w Polsce karalne jest:
 - posiadanie każdej ilości środków odurzających lub substancji psychotropowych,
 - wprowadzanie do obrotu środków odurzających, dostarczanie środków odurzających innej osobie, ułatwianie, nakłanianie lub umożliwianie ich użycia, wytwarzanie i przetwarzanie środków odurzających.

Każde z wymienionych powyżej zachowań jest czynem karalnym w rozumieniu przepisów ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, jeśli sprawcą jest uczeń, który ukończył 13 lat, a nie ukończył 17 lat. Z przestępstwem mamy do czynienia, jeżeli któryś z wymienionych czynów popełnił uczeń po ukończeniu 17 lat. W takiej sytuacji mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. – KPK.

Jeżeli przestępstwo ma miejsce na terenie szkoły, należy wezwać Policję.

III. Postępowanie wobec ucznia – sprawcy czynu karalnego lub przestępstwa.

1. Niezwłoczne powiadomienie dyrektora szkoły.
2. Ustalenie okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia.
3. Przekazanie sprawcy (o ile jest znany i przebywa na terenie szkoły) dyrektorowi szkoły lub pedagogowi szkolnemu pod opiekę.
4. Powiadomienie rodziców ucznia - sprawcy.
5. Niezwłoczne powiadomienie policji w przypadku, gdy sprawa jest poważna (rozbój, uszkodzenie ciała itp.) lub sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość nie jest nikomu znana.
6. Zabezpieczenie ewentualnych dowodów przestępstwa i przekazanie ich policji (np. sprawca rozboju na terenie szkoły używa noża i uciekając porzuca go lub jakiś przedmiot pochodzący z kradzieży).

IV. Postępowanie nauczyciela wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego.

1. Udzielenie pierwszej pomocy przedmedycznej bądź zapewnienie jej udzielenia poprzez wezwanie lekarza, w przypadku kiedy ofiara doznała obrażeń.
2. Niezwłoczne powiadomienie dyrektora szkoły.
3. Powiadomienie rodziców ucznia.
4. Niezwłoczne wezwanie policji, w przypadku kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.

V. Postępowanie nauczycieli w sytuacji zagrożenia incydem terrorystycznym.

1. Nauczyciel, który przyjął zgłoszenie o podłożeniu ładunku wybuchowego lub ujawnił przedmiot niewiadomego pochodzenia, co, do którego istnieje podejrzenie, że może on stanowić zagrożenie dla osób i mienia, zgłasza ten fakt:
 - dyrektorowi szkoły,
 - dyrektor szkoły powiadamia Policję.
2. Zawiadamiając Policję należy podać następujące informacje:
 - rodzaj zagrożenia i źródła informacji o zagrożeniu,
 - treść rozmowy z osobą informującą o podłożeniu ładunku wybuchowego, nr telefonu, na który przekazano informację o zagrożeniu oraz dokładny czas jej przyjęcia,
 - adres, numer telefonu i nazwisko osoby zgłaszającej,

- opis miejsca i wygląd ujawnionego przedmiotu.

3. Ogłoszenie alarmu oraz procedury postępowania w czasie zagrożenia terrorystycznego:

- do czasu przybycia Policji akcją ewakuacyjną kieruje dyrektor szkoły lub wyznaczona przez niego osoba,
- na miejsce zagrożenia incydem bombowym należy wezwać służby pomocnicze (pogotowie ratunkowe - 999, straż pożarną - 998, pogotowie: energetyczne - 991, wodnokanalizacyjne, gazowe),
- po przybyciu Policji na miejsce incydem bombowego, przejmuje ona dalsze kierowanie akcją. Należy bezwzględnie wykonywać polecenia policjantów,
- podejrzanych przedmiotów nie wolno dotykać! O ich lokalizacji należy powiadomić dyrektora i osoby odpowiedzialne za bezpieczeństwo,
- po ogłoszeniu ewakuacji należy zachować spokój i opanowanie, pozwoli to sprawnie opuścić zagrożony rejon,
- ewakuacja przebiega zgodnie z instrukcją bezpieczeństwa pożarowego obowiązującą w szkole.

VI. Postępowanie nauczycieli, wychowawców w przypadku próby samobójczej (usiłowania lub zamiaru samobójczego) ucznia poza terenem szkoły.

1. Zebranie wstępnych informacji o okolicznościach zdarzenia najlepiej od osób najbliższych np. rodziców.
2. Poinformowanie o zdarzeniu Dyrektora Szkoły.
3. Zebranie zespołu kryzysowego i wspólne podjęcie dalszych działań:
 - zdiagnozowanie sytuacji
 - podjęcie działań interwencyjnych
 - podjęcie współpracy międzyinstytucjonalnej.
4. Rozmowy z uczniami prowadzone przez wychowawców, a w razie potrzeby w obecności psychologa, pedagoga szkolnego.
5. Zwołanie Rady Pedagogicznej i poinformowanie nauczycieli o zaistniałej sytuacji.
6. Wspieranie ucznia po zamiarze lub usiłowaniu samobójstwa i jego rodziny poprzez:
 - w uzyskaniu przez ucznia i jego rodzinę (zobligowanie do objęcia pomocą dziecko) pomocy specjalistycznej,
 - realizację zaleceń zawartych we wskazaniach specjalistów opiekujących się dzieckiem.
8. Otoczenie opieką psychologa / pedagoga szkolnego ucznia usiłującego popełnić samobójstwo, a jeżeli zaistnieje taka konieczność to również klasę.

VII. Postępowanie w przypadku uzyskania informacji, że uczeń ma myśli samobójcze bądź samookalecza się, nauczyciel powinien podjąć następujące kroki:

1. Przekazać uzyskaną informację wychowawcy klasy.
2. Wychowawca informuje o fakcie pedagoga szkolnego bądź psychologa i dyrektora szkoły.
3. Pedagog/psycholog przeprowadza z uczniem rozmowę.
4. Po rozmowie z uczniem należy podjąć następujące działania:
 - wezwać rodziców/opiekunów,
 - poinformować rodziców o zaistniałej sytuacji.
5. Wychowawca ściśle współpracuje z psychologiem i pedagogiem szkoły.

6. Dyrektor szkoły może poinformować Radę Pedagogiczną o zaistniałej sytuacji, jeżeli będzie miało to wpływ na bezpieczeństwo ucznia w szkole.
7. Pedagog lub psycholog szkolny zobowiązuje rodziców do pisemnego oświadczenia deklarującego skontaktowanie się ze specjalistą w celu udzielenia dalszej pomocy dziecku (uczniowi).
8. Monitorowanie realizowanej przez Rodziców pomocy dziecku.

Istnieją regulacje prawne, które mogą być pomocne w sytuacji kiedy było stwierdzone duże ryzyko próby samobójczej lub samookaleczania się przez ucznia, a rodzice/ opiekunowie prawni nie wyrażają zgody, nie widzą potrzeby konsultacji psychiatrycznej.

Ważne: Art. 21 Ustawy o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19.08.1994r. (DzU 1994 nr 11, poz. 535)- osoba, której zachowanie wskazuje na to, że z powodu zaburzeń psychicznych może zagrażać bezpośrednio własnemu życiu, albo zdrowiu albo życiu i zdrowiu innych osób, bądź nie jest zdolna do zaspokajania własnych potrzeb życiowych, może być poddana badaniu psychiatrycznemu również bez jej zgody, a osoba małoletnia lub ubezwłasnowolniona - także bez zgody przedstawiciela ustawowego.

Komunikat do dyspozytorni pogotowia ratunkowego powinien brzmieć:

„Stwierdziliśmy bezpośrednie zagrożenie życia naszego ucznia (podajemy imię i nazwisko) poprzez duże ryzyko podjęcia próby samobójczej. Dlatego konieczne jest przewiezienie go na konsultację psychiatryczną.”

VIII. Postępowanie nauczycieli, wychowawców w przypadku próby samobójczej ucznia na terenie szkoły.

1. Nie wolno pozostawiać ucznia samego.
2. Powiadomić wychowawcę i dyrektora szkoły.
3. Wezwać Pogotowie.
4. Powiadomić o zaistniałym zdarzeniu rodziców (opiekunów) ucznia.
5. Dyrektor szkoły powiadamia organ prowadzący i nadzorujący szkołę.
6. Zebranie Zespołu Kryzysowego i wspólne podjęcie dalszych działań:
 - zdiagnozowanie sytuacji,
 - podjęcie działań interwencyjnych,
 - podjęcie współpracy międzyinstytucjonalnej.
7. Zwołanie Rady Pedagogicznej i poinformowanie nauczycieli o zaistniałej sytuacji.
8. Wspieranie ucznia po zamiarze lub usiłowaniu samobójstwa i jego rodziny poprzez:
 - pomoc w uzyskaniu przez ucznia i jego rodziny - zobligowanie do objęcia dziecka/rodziny pomocą specjalistyczną,
 - realizację zaleceń zawartych we wskazaniach specjalistów opiekujących się uczniem.
9. Rozmowy z dziećmi/młodzieżą.
10. Otoczenie opieką psychologa, pedagoga szkolnego ucznia usiłującego popełnić samobójstwo.
 - Monitorowanie zaleconej i realizowanej przez Rodziców pomocy specjalistycznej dla dziecka.

IX . Postępowanie w przypadku dokonania przez ucznia samobójstwa lub nagłej śmierci ucznia.

1. Zebranie wstępnych informacji o okolicznościach zdarzenia i przekazane ich dyrektorowi szkoły.
2. Zawiadomienie organu prowadzącego i nadzorującego szkołę przez dyrektora szkoły.

3. Zebranie Zespołu Kryzysowego i wspólne podjęcie dalszych działań.
4. Poinformowanie nauczycieli o zdarzeniu na Radzie Pedagogicznej.
5. Poinformowanie uczniów na forum klasy przez wychowawców.
6. Stworzenie uczniom możliwości uczestniczenia w ceremoniach pogrzebowych.
7. Udzielanie wsparcia uczniom.

X. Procedura postępowania w sytuacji, kiedy zachodzi podejrzenie o stosowaniu przemocy wobec dziecka:

1. Jeżeli nauczyciel lub inny pracownik szkoły zauważy lub uczeń zgłosi mu urazy (złamania, stłuczenia, zasinienia, zranienia itp.) stwarzające podejrzenie, że powstały one w czasie pobytu ucznia w domu, osoba przyjmująca zgłoszenie:
 - niezwłocznie zapewnia uczniowi bezpieczne warunki, opiekę i wsparcie osoby dorosłej,
 - powiadamia wychowawcę, pedagoga/psychologa, dyrektora szkoły,
 - wspólnie z wychowawcą, pedagogiem/psychologiem lub dyrektorem wysłuchuje relacji ucznia,
 - uczniowi udziela niezbędnej pomocy lub wzywa pomoc medyczną, jeśli wymaga tego sytuacja,
 - powiadamia policję i w razie potrzeby uczestniczy w niezbędnych czynnościach,
 - powiadamia rodziców ucznia (w stosownym momencie).

Powyższy tryb postępowania obowiązuje również w sytuacji, gdy uczeń zgłasza, iż doświadczył w domu innego rodzaju przemocy i odmawia powrotu do domu lub informuje nauczyciela, że rodzice są pod wpływem alkoholu i nie mogą wykonywać czynności opiekuńczych wobec ucznia.
2. Gdy rodzice odmawiają współpracy ze szkołą lub rodzina jest niewydolna wychowawczo (rodzice uzależnieni od alkoholu, narkotyków lub przejawiający zachowania mogące świadczyć o zaburzeniach psychicznych, dziecko jest uczestnikiem lub ofiarą przemocy domowej, nieuregulowana jest sytuacja prawna dziecka, podejrzenie zaniedbania), podejmowane są niezwłocznie działania:
 - nauczyciel/wychowawca powiadamia o zaobserwowanej sytuacji pedagoga szkolnego i dyrektora szkoły,
 - problem zostaje objęty pracą zespołu wychowawczego, w celu udzielenia pomocy dziecku,
 - pedagog szkolny nawiązuje współpracę z GOPS
 - w szczególnych okolicznościach Zespół kryzysowy informuje na piśmie o sprawie również sąd rodzinny.

Kontakty:

STREFA MEDYCYNY, SP Z O.O. ;

- Ośrodek Środowiskowej Opieki Psychologicznej I Psychoterapeutycznej Dla Dzieci I Młodzieży (I poziom referencji)

CZĘSTOCHOWA, UL. DROGOWCÓW 12, TEL 663 450 045

- W TYM TAKŻE OPIEKA PSYCHIATRYCZNA :

<http://www.bigduo.pl/index.php?rs=60&fraza=PSYCHIATRIA%20DLA%20DZIECI&ih=1246>

- **Wojewódzki Zakład Opieki Zdrowotnej Nad Matką, Dzieckiem I Młodzieżą**

CZESTOCHOWA, UL. SOBIESKIEGO 7A, TEL. 34 360 61 32

Ośrodek Środowiskowej Opieki Psychologicznej I Psychoterapeutycznej Dla Dzieci I Młodzieży (I poziom referencji)

- **Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna**
ul. Tkacka 5, 42-200 Częstochowa, telefon / fax +48 34 322 92 01
sekretariat: poradniap@czestochowa.powiat.pl

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie - Punkt Interwencji Kryzysowej
Częstochowa, ul. Jasnogórska 75, 42-200 Częstochowa
Tel.: 34 334 33 33 ; ADRES E-MAIL sekretariat@pcprczwa.pl

-
- **TELEFON ZAUFANIA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY 116 111**